

Czytanie w Czechach i czeski rynek książki

- Jiří Trávníček
- Instytut Literatury Czeskiej –
Akademia Nauk Republiki Czeskiej,
Praga-Brno
- Targi książki, Kraków 24 X 2014
- travnicek@ucl.cas.cz

Osnowa

1. Nasze badania (zaplecze i schemat)
2. Czytanie - dane podstawowe
3. Czeski rynek książki
4. Czesko-polskie porównania
5. Podsumowanie/zakończenie

1.1 Nasze badania (zaplecze i schemat)

- organizatorzy: Biblioteka Narodowa i Instytut Literatury Czeskiej – Akademia Nauk Republiki Czeskiej
- 2007, 2010 i 2013 – badania ilościowe (statystyczne), próbka reprezentacyjna (wiek 15+, 1,554 respondentów, błąd statystyczny 2,5 %)
- 75 % kwestionariusza jest stałych; 25 % poświęconych za każdym razem innej części kultury czytelniczej – bibliotekom publicznym (2007), beletrystyce (2010), rynkowi książki (2013)
- paralelnie rozwijane badania jakościowe – na podstawie biografii czytelniczych (nagrywanie i przepisywanie: 2009-2015)

1.2 Czytanie - jak je traktujemy

- (1) jedna z kilku „aktywności medialnych“ (nie ma czegoś takiego jak czytanie samo o sobie)
- (2) warunek krytycznego i samodzielnego myślenia (kluczowa kompetencja kulturowa)
- (3) ślad społeczno-kulturowy (czytanie to nie tylko prywatna aktywność jednostki pozbawiona powiązań społecznych)

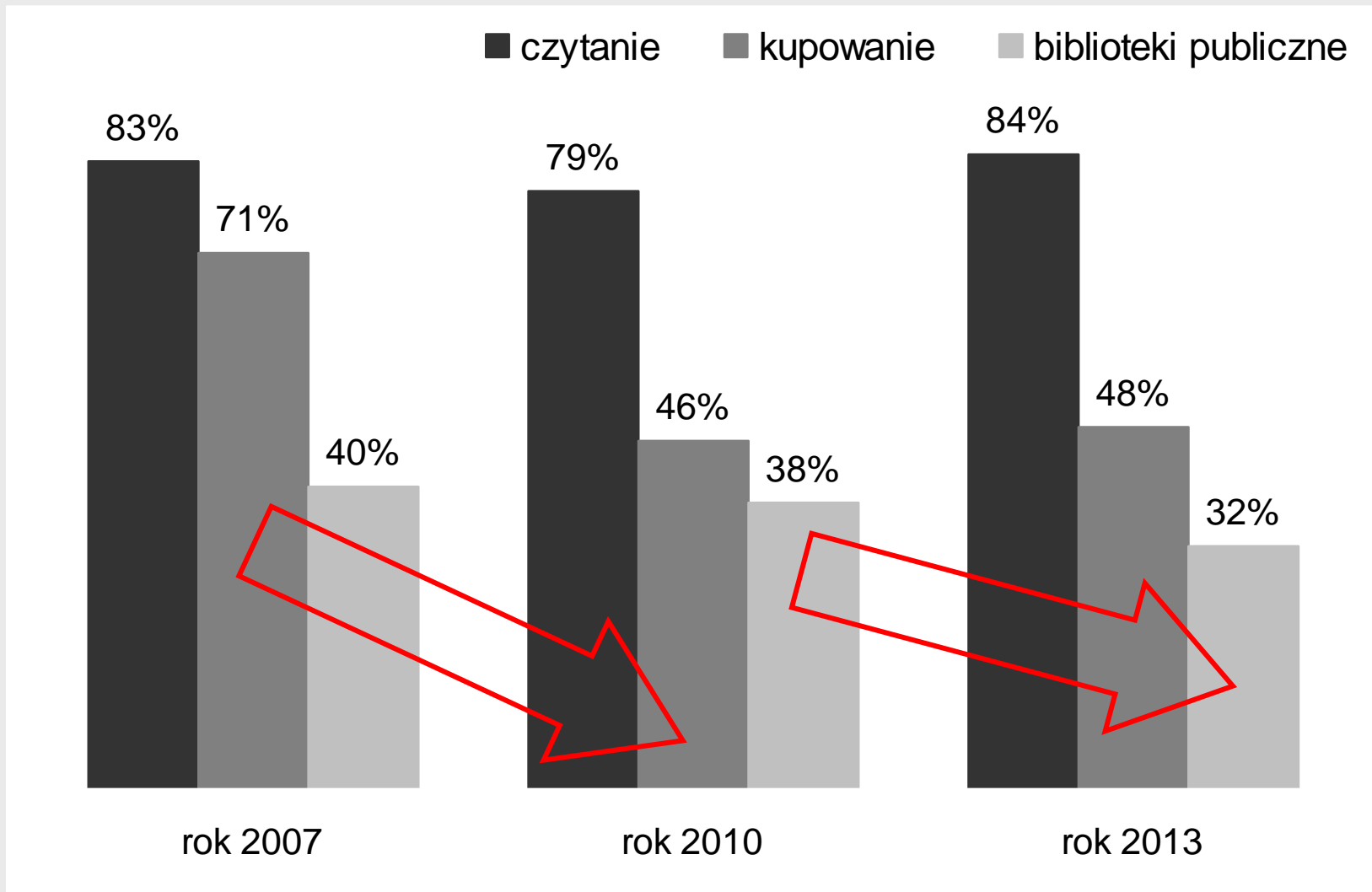
1.3 Czytanie – struktura pytań

- ile i co czytamy v ciągu roku
- ile czasu poświęcamy czytaniu (książek)
- czytanie cyfrowe
- czytanie a inne media
- czytanie a czas wolny, związek czytanie-praca
- korzystanie z bibliotek publicznych
- czytanie a rynek książki

1.4 Czytelnik (statystyczny)

- ten, kto deklaruje przeczytanie **jednej książki** w ciągu roku – jakiegokolwiek (beletrystycznej, naukowej lub faktograficznej), w jakimkolwiek celu (dla zabawy, dla informacji, dla nauki) i w jakimkolwiek medium (drukowanej lub cyfrowej)

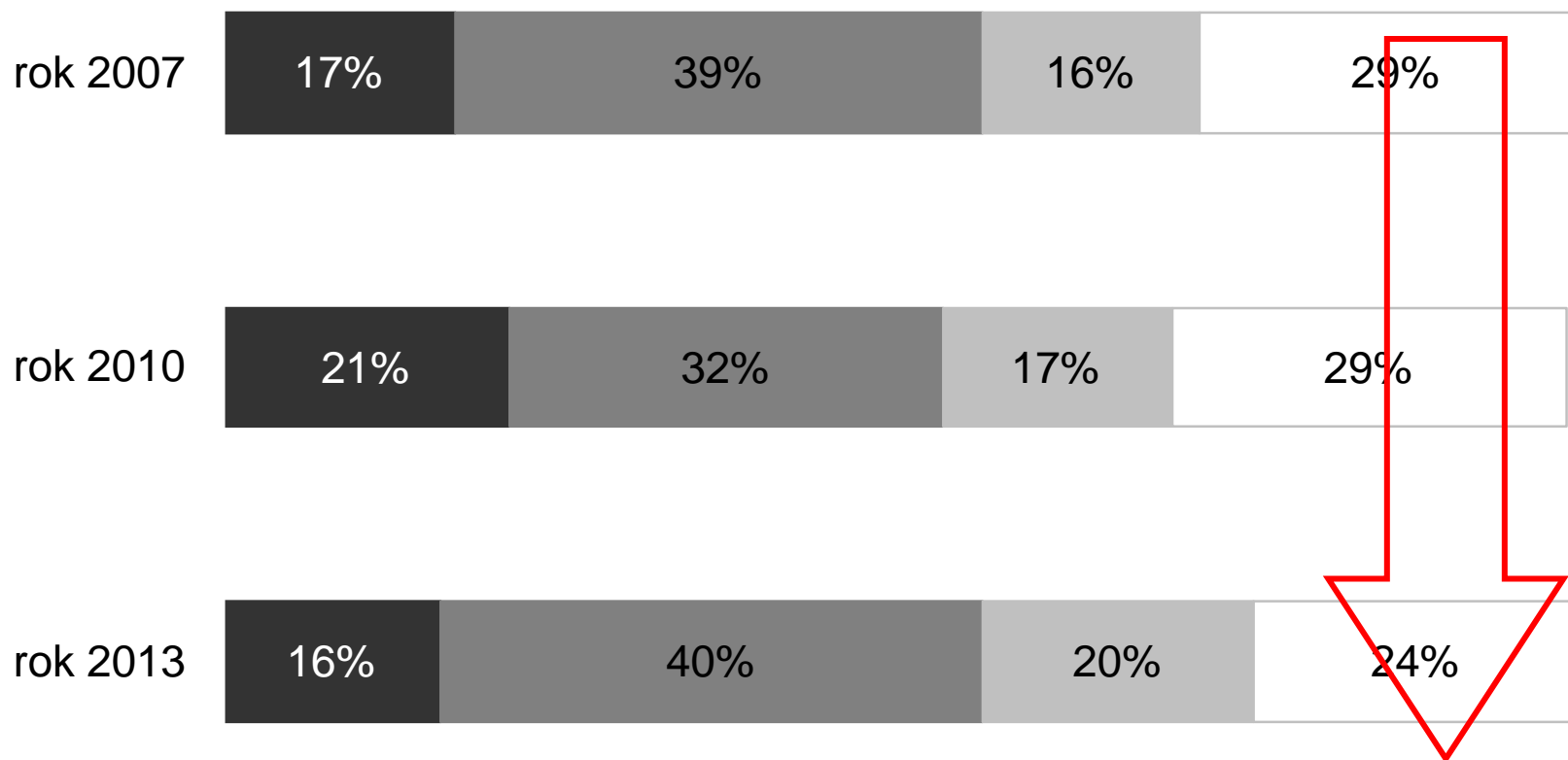
2.1 Dane podstawowe

baza: wszyscy ankietowani

2.2 Czytelnicy (wg. ilości przeczytanych książek)

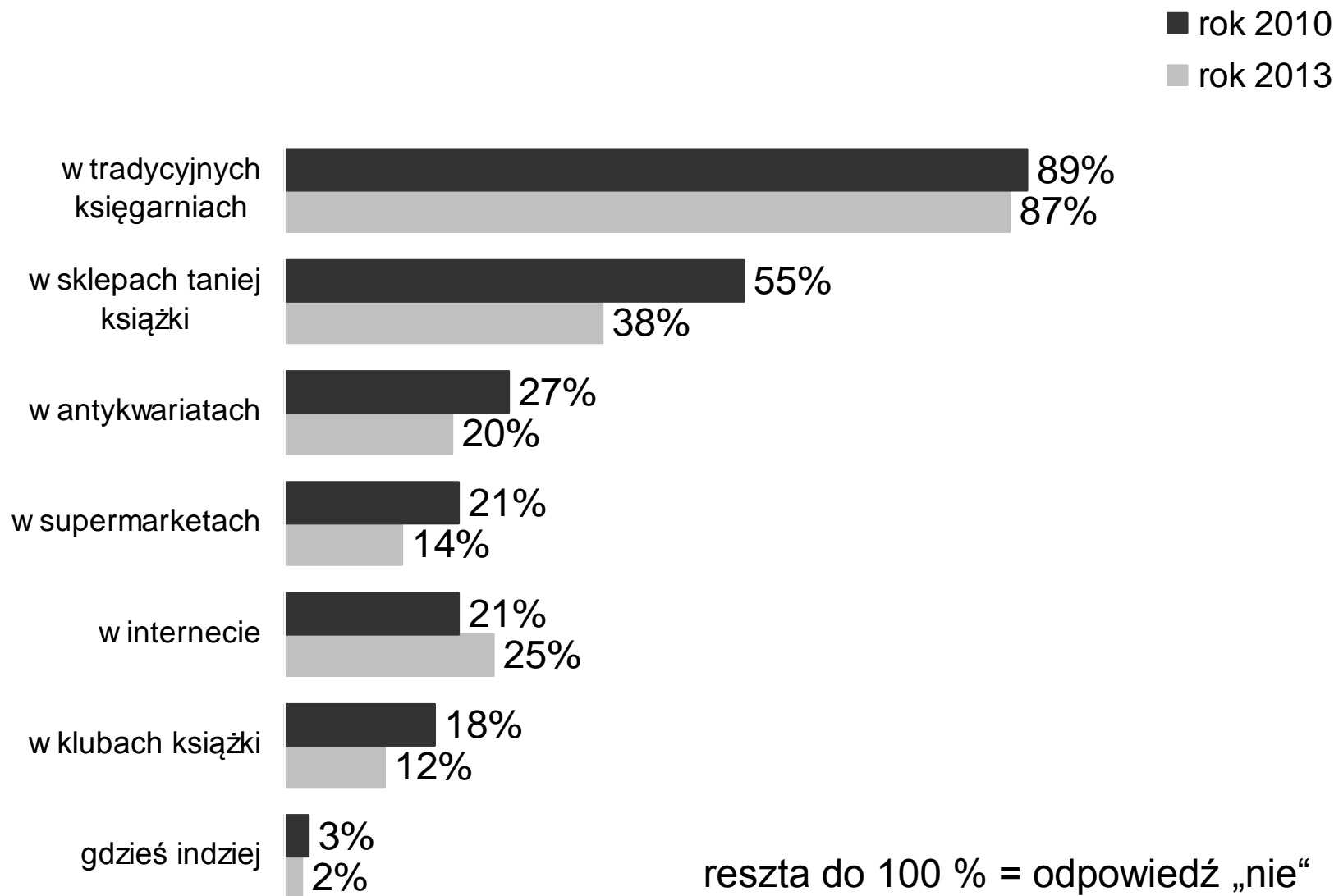
- nieczytelnik (0 książek)
- czyt. sporadyczny (1-6 książek)
- czyt. "regularny" (7-12 książek)
- czyt. częsty (13 i więcej książek)

baza: wszyscy ankietowani

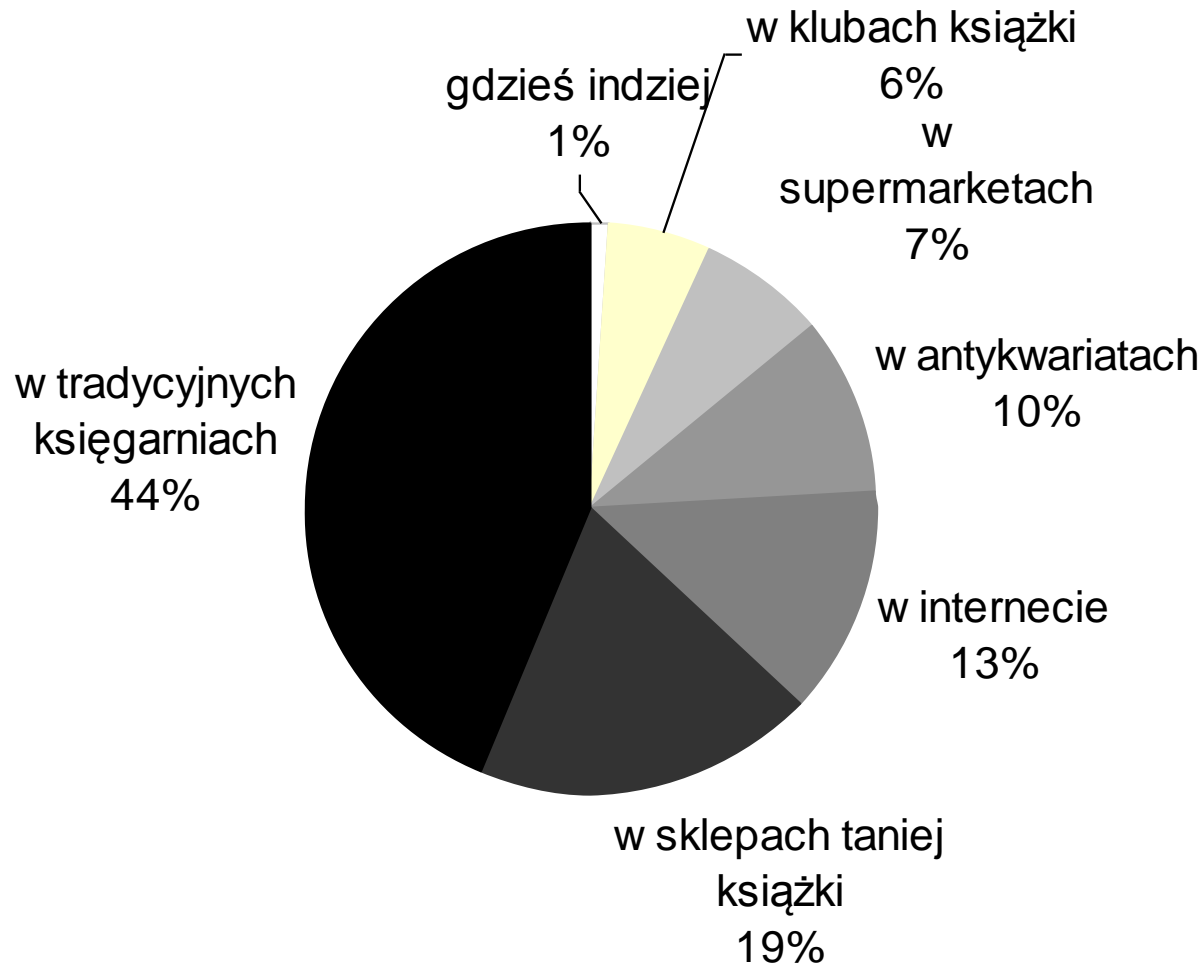

2.3 Kupowanie książek – gdzie

baza: ci, którzy kupili jakąś książkę

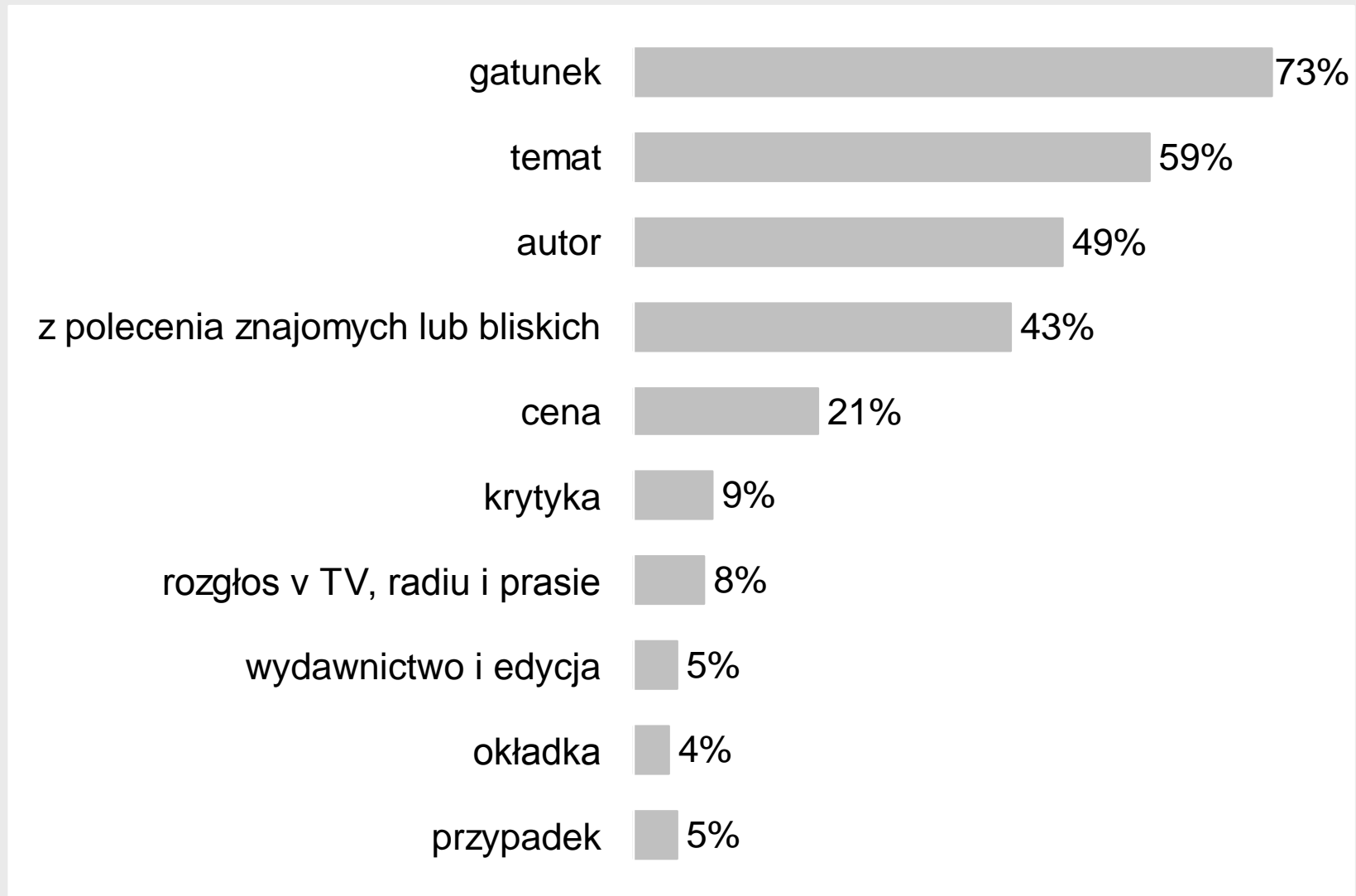
2.4 Kupowanie książek (2013)

wersja uproszczona

baza: ci, którzy kupili jakąś książkę

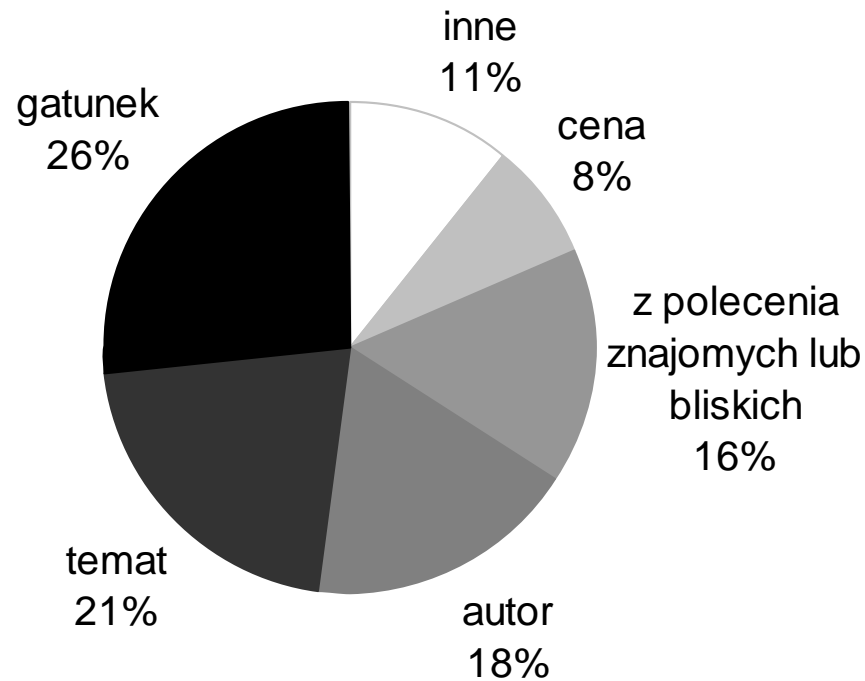
2.5 Motyw kupna książki (2013)

suma≠ 100 %; więcej możliwości
odpowiedzi

baza: ci, którzy kupili jakąś książkę

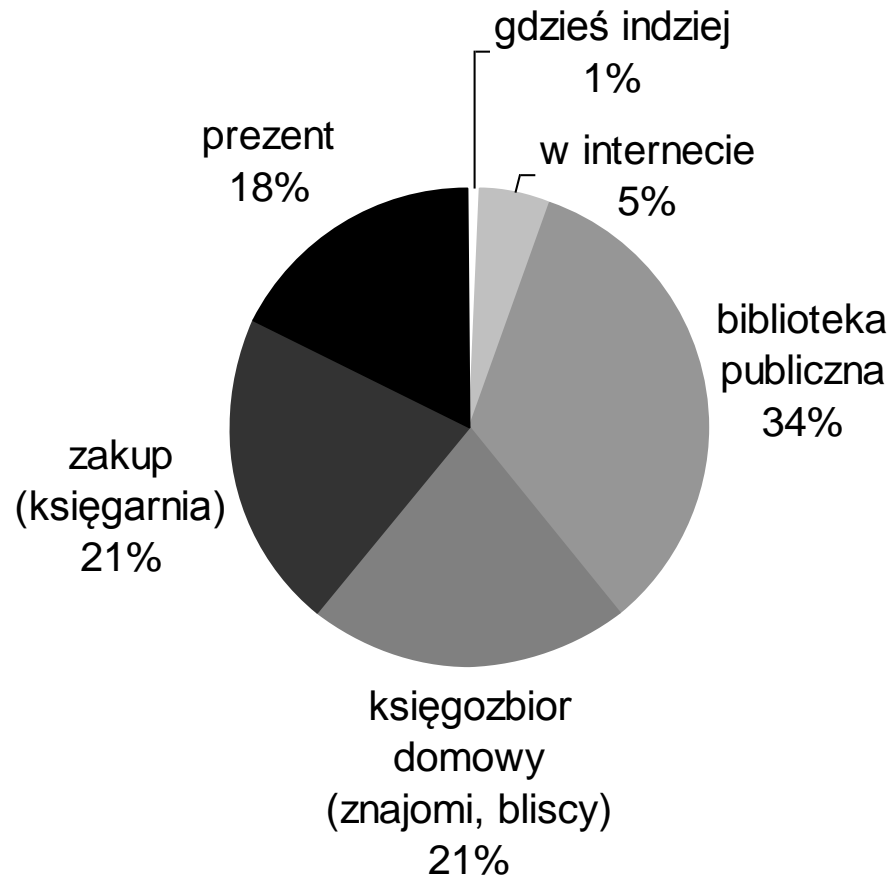
2.6 Motyw kupna książki (2013)

wersja uproszczona

baza: ci, którzy kupili jakąś książkę

2.7 Pozyskiwanie książek (2013)

średnia: 10,7 pozyskanych
książek w ciągu roku

baza: wszyscy ankietowani

2.8 Wypowiedzi ankietowanych

- **zbyt drogie książki:**

dlaczego te książki są tak drogie, wcześniej były tanie; obniżyć ceny!; przeszkadza mi ciągle rosnąca cena książek.

- **zbyt wielka oferta:**

targ książki jest przesycony; książek się publikuje za dużo, pieniędzy jest jednak za mało.

3.1 Rynek książki w Czechach (2013)

- wartość rynku książki: 310 mln euro (szacunkowo)
- średnia liczba książek kupionych przez jednego obywatela: 2,3 (25,5 euro)

3.2 Liczba wydanych tytułów

	razem	z tego przekładów
rok 2010	17,054	35 %
rok 2011	18,985	34 %
rok 2012	17,247	34 %
rok 2013	17,876	37 %

pierwsze wydania : wznowienia

85 % : 15 %

3.3 Wydane tytuły – geografia (2012)

Praga	53,4 %
Brno	13,5 %
Ostrawa	4,2 %
Ołomuniec	3,5 %
Pilzno	1,9 %
Czeskie Budziejowice	1,7 %
Liberec	1,2 %
Zlin	1,1 %

źródło: Stowarzyszenie Księgarzy i Wydawców Czeskich

3.4 Liczba wydawnictw

rok 2010	4,875
rok 2011	5,167
rok 2012	5,474
rok 2013	5,796

5 największych wydawnictw produkuje 13 %
wszystkich tytułów

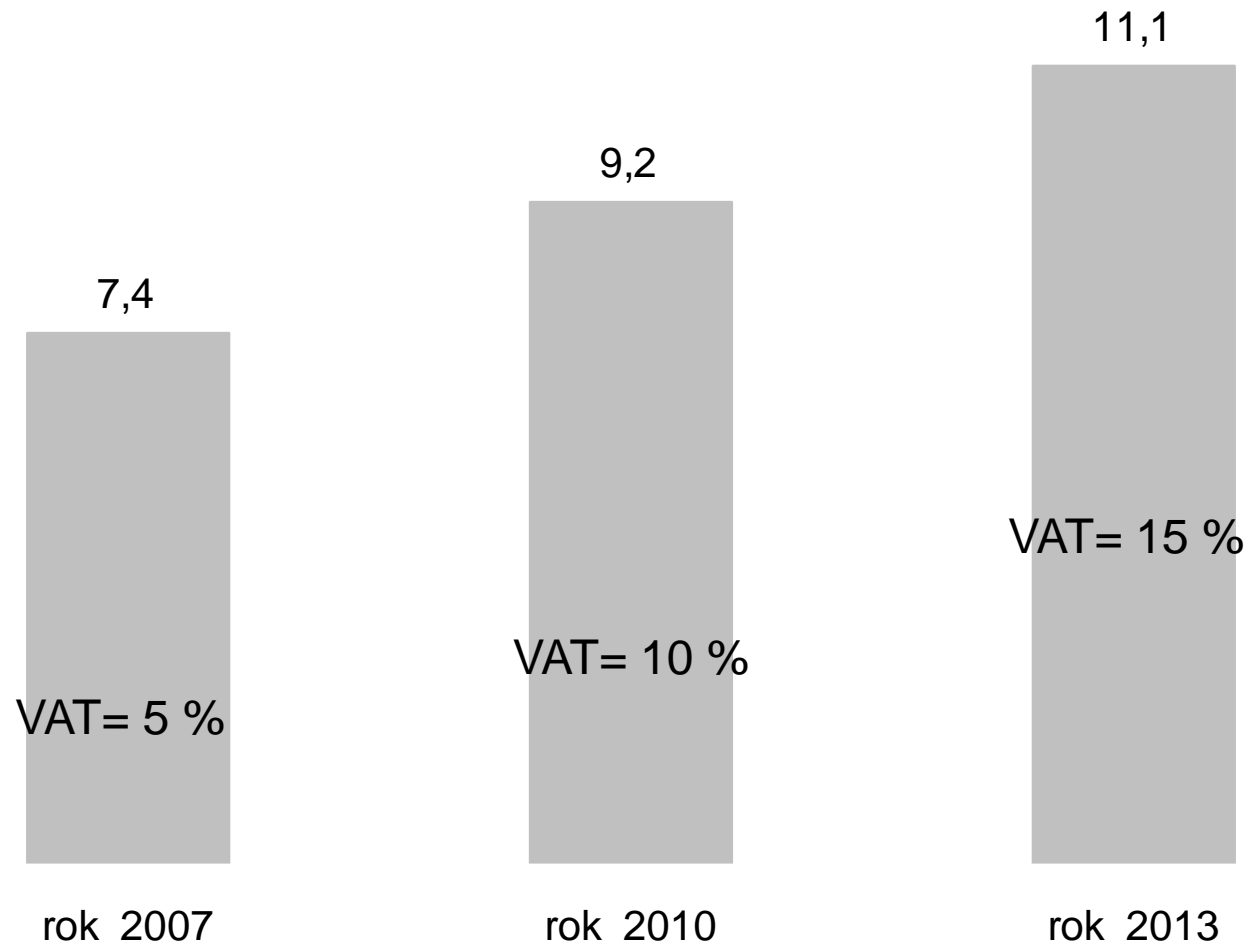
największe wydawnictwa: Albatros Media - 730
tytułów, Euromedia Group – 510 (2013)

źródło: Narodowa Agencja ISBN

3.5 Średni nakład książki (2013)

2,000 – 3,000 egzemplarzy
(szacunkowo)

3.6 Średnia cena książki (euro)

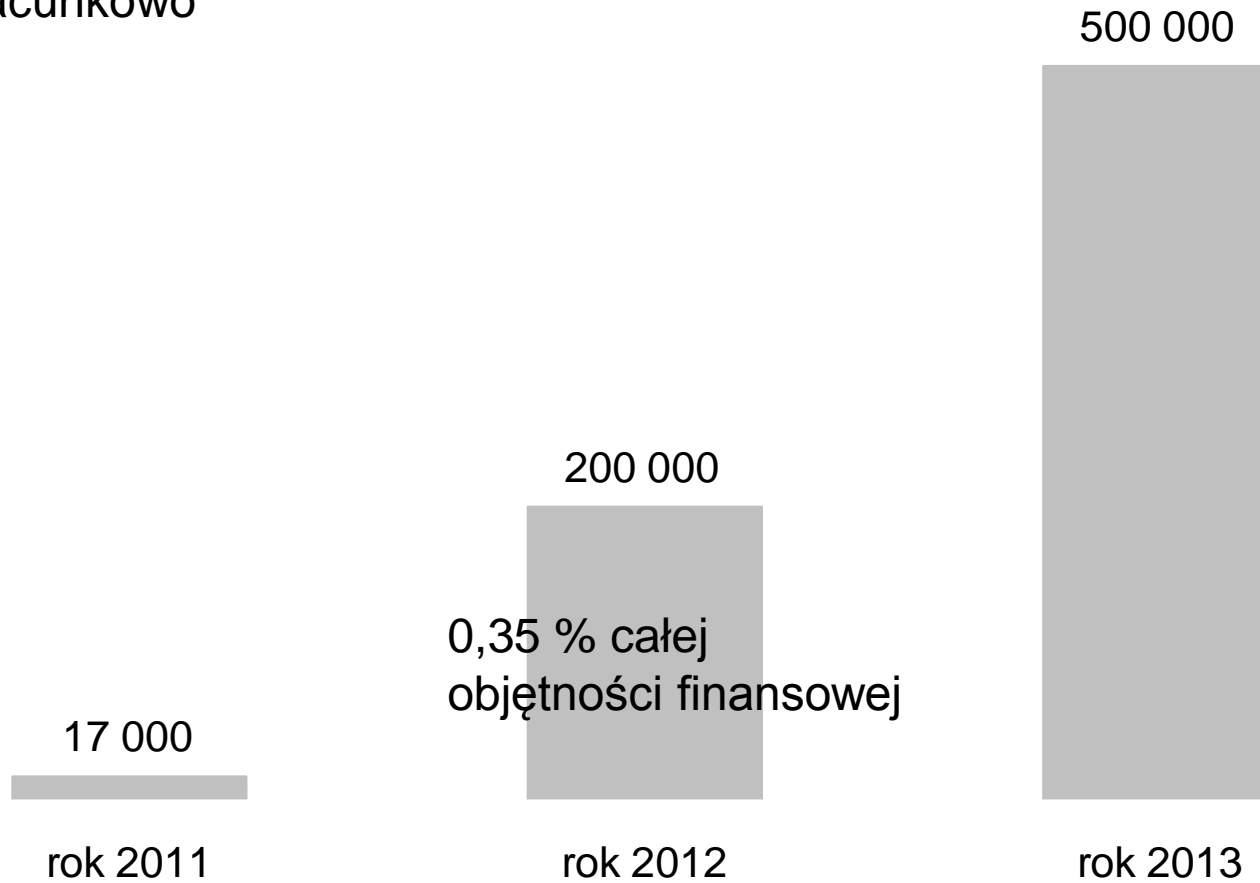
źródło: badania własne

3.7 Liczba księgarń w Czechach

- 600 tradycyjnych księgarń;
- z tego 187 znajdujących się sieciach księgarskich (2012)

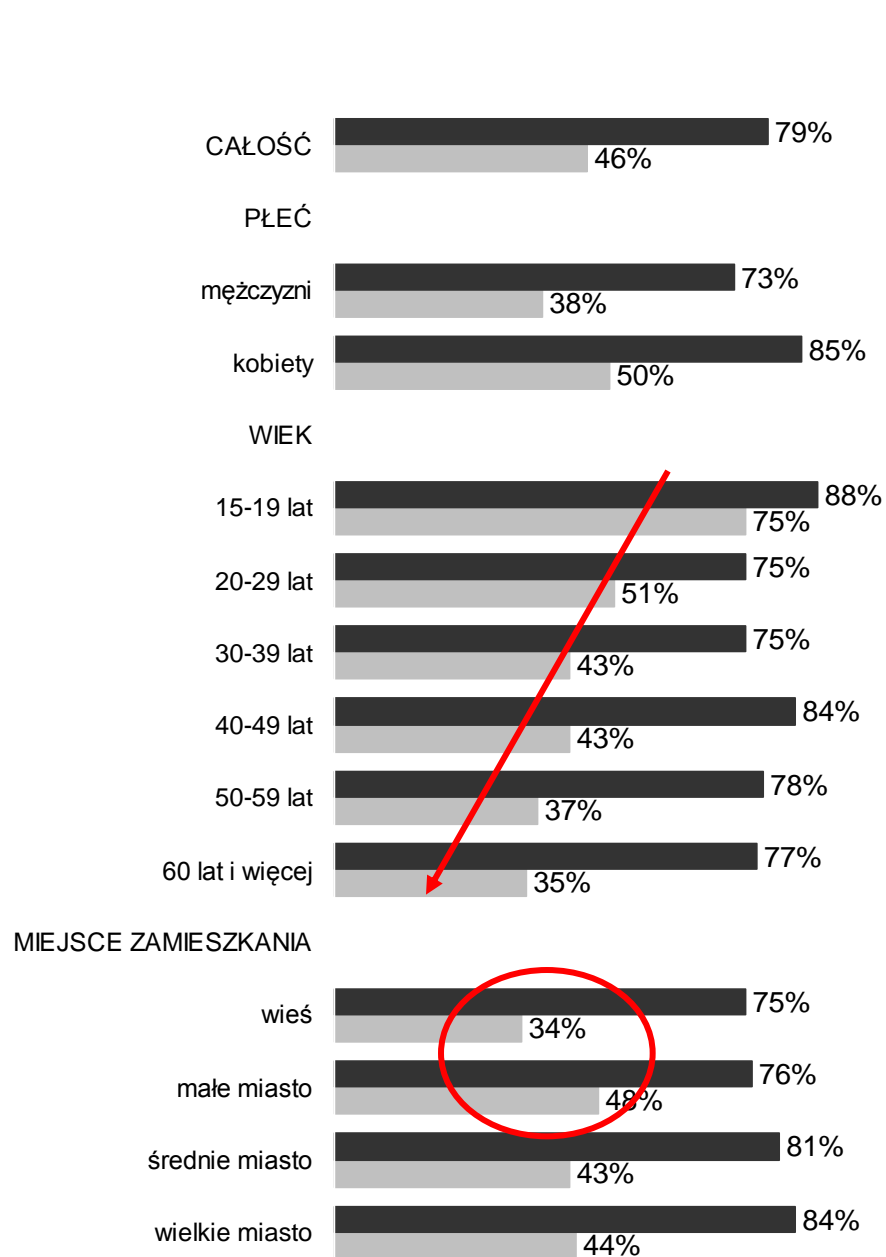
3.8 E-booki

szacunkowo

źródło: Stowarzyszenie Księgarzy i Wydawców Czeskich

4.1 Porównania czesko-polskie: czytający

źródło: Biblioteka
Narodowa -
Warszawa; własne
badania

5. Podsumowanie/zakończenie

Czeska kultura czytelnicza:

- duży odsetek czytających przynajmniej 1 książkę w ciągu roku (czołówka Europy)
- malejąca liczba tych, którzy czytają więcej niż przeciętnie
- brak bariery demograficznej (wielkość miejscowości)
- brak bariery wiekowej
- duża różnica między mężczyznami i kobietami
- ciepły stosunek do czytania u generacji 65+
- poczucie nadmiaru (za dużo książek do wyboru)
- raczej tradycyjne zachowanie na rynku książki

